

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXVIII, broj 35

30. kolovoza 2018.

cijena 200 Ft

12. stranica

FOTO: BRANKA PAVIĆ BLAZETIN

III. Ljetni festival mladih u Podravini

Jubilarna Mohačka grahijada

7. stranica

80. rođendan Stipana Krekića

8. stranica

Svetak Jurišičeve pobjede...

11. stranica

Komentar

Rječarenje

Započinje nova školska godina. I pri-djev nov, kako se navodi u rječniku: drugi, drugačiji nego (ovaj) do sada ili koji je uslijedio poslije čega što mu prethodi. Pitanje je što nam donosi ova školska godina? Lani je najavlje-no da se odgojno-obrazovne godine 2018./19. uvodi novi Temeljni nacio-nalni obrazovni program (NAT), koji će imati značajke nacionalnog duha, razmišljanja, odgoja. Narečeni je pro-gram Mađarski parlament prihvatio 16. svibnja 2012. godine, a objavljen je u 66. broju Magyar Közlönya (Na-rodne novine), 4. lipnja 2012. Od tada je više puta kritiziran, izmijenjen i dopunjen. I dok pratimo vijesti, nama laicima poput MIG-ova lete nepozna-ti izrazi, primjerice tzv. PISA testiranje što nije klasično ispitivanje naučenog gradiva, nego je ispitivanje o tome jesu li učenici stekli vještine i sposob-nosti za aktivno sudjelovanje u druš-tvu. I tu su mjerenja kompetencije... i tako dalje. Ono što je do danas jasno: ne uvodi se novi program, jer nije u dovoljnoj mjeri izrađen i, kako kažu dužnosnici, preliberalan je. Struka prigovara da tijekom njegova obliko-vanja nisu bile provedene međusob-ne konzultacije. Čitam govore visokih dužnosnika na lanjskome nacional-nom otvorenju školske godine: „Ško-la dobiva učenike samo „na zajam“ od roditelja, što nosi veliku odgovor-nost“; „Potreban je dijalog s roditeljima kakav treba biti, koje su izmjene potrebne u mađarskom obrazovnom sustavu“; „Iznenađujuće je da po po-jedinim mjerenjima koliko je opalo povjerenje roditelja prema obra-zovnom sustavu“; „Molimo roditelje neka se izjasne što im je mišljenje o mađarskom obrazovanju, ili kada da započinje i do kada da traju ljetni školski praznici, što treba ojačati u odgoju i obrazovanju, ili što im je miš-ljenje o „količini“ nastavnoga plana“. Sve je lijepo i partnerski rečeno. Ali tko je partner u oblikovanju toliko važnog dokumenta, NAT-a? Po miš-ljenju Ministarstva ljudskih resursa pedagozi uopće nisu preopterećeni, jednako ni učenici. Dragi moji, treba-te imati dobre gumene čamce, vesla, prsluke, kacige, noževe i konopce za spašavanje. Prosvjeta je danas kao rječarenje.

Kristina

Glasnikov tjedan

veću tremu od učiteljice od samih budućih učenika. Knjige su već poslane školama i čekaju učenike. Naime, svi potrebni udžbenici zgotovljeni su već kra-jem srpnja. Naručeno je 12,5 milijuna udžbeni-ka. Bude li nešto nedo-stajalo, od 21. rujna može se naručiti. Ma-đarska vlada postupno osigurava besplatne udžbenike svim učeni-cima. Dnas više od milijun učenika u Mađarskoj dobiva besplatne udž-benike, od 1. do 9. razreda svi učenici, a od 10. do 12. razreda oni najugroženiji. U osi-guravanje besplatnih udžbenika učeni-cima iz državnog proračuna osigurano je 11 milijarda forinta. Više od 3350 školskih knji-ga u registru je, a razvojni projekti na polju školskih knjiga neprekinuti su. Tako će se u sljedeće tri godine iz sredstava Europske unije i državnoga proračuna putem Institu-ta za razvoj i istraživanje obrazovanja (OFI) razvijati 900 novih školskih knjiga. Iz nare-čenoga se osigurava stalna kakvoća škol-

Nova nam je školska godina zakucala na vra-ta. Dugo toplo ljeto nije ni bilo tako dugo, proš-lo je kao i uvijek, brzo i prebrzo za školarce. Rodite-lji prvašića u po-sebnom su du-ševnom stanju, valjda imaju

skih knjiga i nedostaci, primjerice prije zbog maloga broja primjeraka i posebnih obrazovnih potreba ili udžbenika za narod-nosne učenike nije bilo zadovoljavajućeg razvoja na spomenutim obrazovnim po-dručjima.

Školska godina 2018./19. počinje i u ško-lama koje su u održavanju Hrvatske držav-ne samouprave. Škole su to koje su sastavni dio mađarskoga školskog sustava, s mo-gućnostima razvoja i ostvarivanja specifič-nih programa i zadovoljavanja potreba hr-vatske narodnosti u Mađarskoj, čije smjero-ve razvoja u zadanim zakonskim okvirima određuje i Skupština Hrvatske državne sa-mouprave.

Golema je to odgo-vornost. Kako učiniti hrvatski odgoj i obrazovanje oazama hrvatske riječi, govora i pisma, samosvojnosti Hrvata u Ma-đarskoj, kako učiniti hrvatski govor živim i svakodnevnim, prirodnim? Kako učiniti hrvat-sku kulturu i samobitnosti svojim i prepoznatljivim?

U održavanju Hrvatske dr-žavne samouprave djeluju dvije školske ustanove: Hrvat-ski vrtić, osnovna škola, gi-mnazija i učenički dom Miroslava Krležu u Pečuhu sa svojom sambotelskom podruž-nicom, te Hrvatski vrtić osnovna škola i učenički dom u Santovu. Podatke, točne još ne znam, ali radi se od sedamstotinjak djece. Nije to mala brojka. Malo zastranjiva-nje: zamišljam kako bi bilo dobro kada bi njihove obitelji bile pretplatnici tjednika Hrvata u Mađarskoj! Tabor naših pretplat-nika udvostručio bi se. Zanimljiva statistika!

Branka Pavić Blažetin

Kako učiniti hrvatsku kulturu i samobitnosti svojim i prepoznatljivim?

Pratite medijske platforme Medijskog centra Croatica!

MEDIJSKI CENTAR *Croatia*

mcc.croatia.hu – dnevne vijesti • www.glasnik.hu – dnevno svježe vijesti, napisi, albumi fotografija; radio.croatia.hu – 24 sata glazbe, utorkom, četvrtkom i petkom od 18 sati radijske emisije s ponavljanjima drugoga dana u 10 sati.

Tiskano izdanje Hrvatskoga glasnika – svakoga petka u Vašem domu.

Budite naši prijatelji, pratite Medijski centar Croatica i preko Fejsbukovih profila: Hrvatski glasnik; Radio Croatia

Raspored školske godine 2018./19.

U 85. broju Magyar Közlönya objavljena je odredba 13/2018. (VI.14.) Ministarstva ljudskih resursa o rasporedu školske godine 2018./19. Sukladno tomu prvi je dan nastave u odgojno-obrazovnim ustanovama 3. rujna 2018. (ponedjeljak), a posljednji dan 14. lipnja 2019. (petak). Broj je nastavnih dana – ako odredba ne utvrđuje drugo – sto osamdeset i jedan dan. Prvo polugodište traje do 25. siječnja 2019. Škole do 1. veljače 2019. trebaju izvijestiti učenike, kod maloljetnih njihove roditelje, o njihovu rezultatu u učenju u prvom polugodištu. Posljednji je dan nastave prije jesenskih školskih praznika 26. listopada 2018. (petak), a prvi 5. studenoga 2018. (ponedjeljak). Posljednji je dan nastave prije zimskih školskih praznika 21. prosinca 2018. (petak), prvi 3. siječnja 2019. (četvrtak). Posljednji je dan nastave prije proljetnih školskih praznika 17. travnja 2019. (srijeda), a prvi je dan nastave poslije školskih praznika 4. travnja 2019. (srijeda). Škola, uz odredbe o propisanim danima školskih praznika – nadnevak početka i završetka školske godine treba biti u odredbi utvrđeni dani – ima pravo i u drugim terminima utvrditi učenicima dane školskih praznika, odnosno ima pravo izmijeniti početak i završetak nadnevka školskih praznika, uz pridržavanje stavaka 2. i 3. odredbe 30 § Zakona o nacionalnoj općoj prosvjeti. Škole, koje sudjeluju u narodnosnom odgoju i obrazovanju, imaju pravo odstupiti od nadnevak 1. i 3. stavke, odnosno sukladno 4. stavci imaju pravo za učenike odrediti školske praznike ako narodnosni običaji ili običaji matične domovine to zahtijevaju. Sukladno odredbi 20/2012. (VIII. 31.) Ministarstva ljudskih resursa o radu odgojno-obrazovnih ustanova i o uporabi imena općeprosvietnih ustanova, projektne tjedne školske godine ministar određuje prema ovom: a) tjedan financije i poduzetništva: između 25. veljače 2019. i 1. ožujka 2019.; b) tjedan održivosti: između 18. ožujka 2019. i 22. ožujka 2019.; c) digitalni tjedan: između 8. travnja 2019. i 12. travnja 2019. Jesenski su maturalni ispiti (listopad – studeni) 2018. godine od 12. listopada do 23. studenoga 2018. Pismeni maturalni ispiti započinju 12. listopada 2018., u 8 sati s pismenim maturalnim ispitom na srednjem i visokom stupnju iz narodnosnoga jezika i književnosti te završavaju 29. listopada 2018. s pismenim maturalnim ispitom na srednjem stupnju iz fizike, na visokom stupnju iz fizike, pjevanja i povijesti umjetnosti. Usmeni su maturalni ispiti na srednjem stupnju između 8. i 12. studenoga 2018., na visokom stupnju između 19. i 23. studenoga 2018. Proljetni su maturalni ispiti (svibanj – lipanj) od 3. svibnja do 28. lipnja 2019. Pismeni maturalni ispiti započinju 3. svibnja 2019., u 8 sati s pismenim maturalnim ispitom na srednjem i visokom stupnju iz narodnosnoga jezika i književnosti te završavaju ispitom na srednjem i visokom stupnju iz talijanskoga jezika i književnosti 24. svibnja 2019. Usmeni su maturalni ispiti na srednjem stupnju između 5. i 13. lipnja 2019., na visokome stupnju između 17. i 28. lipnja 2019. godine.

Sastavila: *Kristina Goher*

BUDIMPEŠTA – Redovita sjednica Skupštine Hrvatske državne samouprave bit će 1. rujna 2018. godine u 15 sati u Santovu. Za sastanak Ivan Guban, predsjednik HDS-ove Skupštine, predložio je ovaj dnevni red:

- 1) Predsjednikovo izvješće o radu između dviju sjednica Skupštine, izvješće o izvršenju odluka kojima je rok istekao, izvješće o odlukama za koje je bio ovlašten predsjednik.
- 2) Rasprava o upravljanju Hrvatskog kazališta u Pečuhu.
- 3) Prihvat izvješća o radu santovačkoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma za školsku godinu 2017./18.
- 4) Prihvat izvješća o radu Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže za školsku godinu 2017./18.
- 5) Rasprava o programu usavršavanja pedagoga santovačkoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma.
- 6) Rasprava o programu usavršavanja pedagoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže.
- 7) Izmjene i dopune Kućnog reda Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže prema primjedbama Državnog ureda Željezne županije.
- 8) Rasprava o vlasničko-pravnim odnosima nekretnine na adresi: 7624 Pečuh, Ul. Tamása Eszea 3, te donošenje odluke o preuzimanju obveza od javnoga interesa.
- 9) Rasprava o predaji nekretnine na uporabu na adresi: Sambotel, Pázmány Péter krt. 28/A, HRSZ 6614/32.
- 10) Izmjene i dopune Proračuna HDS-a, ureda i ustanova za 2018. godinu.
- 11) Pripreme programa Dana Hrvata.
- 12) Donošenje odluke o dodjeli odličja Hrvatske državne samouprave u povodu „Dana Hrvata“ 2018. godine (prijedlog za zatvorenu sjednicu).
- 13) Donošenje odluke o prijedlogu Hrvatske državne samouprave za Narodnosno odličje (prijedlog za zatvorenu sjednicu).
- 14) Rasprava o kadrovskim pitanjima kod proračunskog korisnika Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata u Mađarskoj (prijedlog za zatvorenu sjednicu). Referent:
- 15) Rasprava o kadrovskim pitanjima kod proračunskog korisnika Hrvatskoga kulturno-prosvjetnog zavoda „Stipan Blažetin“ (prijedlog za zatvorenu sjednicu).
- 16) Razno.

Intervju

Vesna Haluga, generalna konzulica na odlasku, „Hrvatska zajednica se tijekom povijesti održala, opstala i opstat će i dalje..”

Razgovor vodila: Branka Pavić Blažetin

Generalna konzulica Vesna Haluga

▮ *Ni sama ne znam kako su prošle četiri godine Vašega mandata, toliko su brzo proletjele, nismo se ni osvrnuli. Kada ste došli u Mađarsku, na čelo Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, s kakvim ste očekivanjima došli?*

Iskreno, budući da je i moje bivše radno mjesto bilo vezano, istina najviše za pomurske Hrvate, mislila sam kako ja dobro znam kamo dolazim. Činilo mi se sve poznato, ali situacija je bila sasvim drugačija. Dolaskom sam tek vidjela kako ne znam tako puno koliko sam mislila. I, evo, u učenju su i ove četiri godine poletjele. Strašno brzo mi je prošlo, osjećam kao da sam jučer došla, jedino je razlika da sada stvarno puno više znanja imam.

▮ *Niste došli sami, došli ste s obitelji. Vaš suprug i Vaš sin bili su s vama četiri godine. Kako ste se uspjeli organizirati tako blizu, a tako daleko, ako gledamo kulturološku i jezičnu barijeru?*

Ako ću brojiti godine, moj sin je proveo veći dio svog života u Mađarskoj. Uspjeli smo se organizirati, naš je dogovor bio da idemo zajedno u Pečuh. S obzirom na veliki broj Hrvata te aktiv-

nu i živu hrvatsku zajednicu na području Generalnog konzulata, s te strane stvarno smo se osjećali kao da smo doma, a ne da smo negdje u inozemstvu.

▮ *Generalni konzulat u Pečuhu pokriva tri županije. To je Bačko-kiškunska, Baranjska i Šomođska županija, to je prekogranično, pogranično područje... Ove protekle četiri godine što je najviše odlikovalo rad Generalnog konzulata?*

I sama dolazim iz jedne pogranične županije i dugi niz godina sam surađivala s pomurskim Hrvatima u Sloveniji i Mađarskoj. Međimurska je županija jedan svijetli primjer kako se radi prekogranična suradnja, kako se živi, kako se ima osjećaj, kako se pomaže svojim ljudima u drugoj državi. Stoga je i jedan od meni najvažnijih ciljeva bio upravo to iskustvo međimurske županije, tu vrstu rada prenijeti na naše druge pogranične županije. Mislim da sam u tome znatno uspjela, povezati naše ljude iz Mađarske sa svojim sunarodnjacima u Republici Hrvatskoj, poglavito u pograničnom području. Naravno, radili smo i surađivali i s drugim hrvatskim županijama, predstavljali ih ovdje na području Generalnog konzulata. Mislim da je taj dio posla dobro odrađen, da su sada veze još čvršće, još bolje. Drugi cilj koji sam ja sebi sama zadala, budući da sam radila na prekograničnim projektima, znam kako je mađarska strana bila vodeći partner, a sada prvi put znači na zadnjem pozivu za prekogranične programe mi smo bili ti koji smo imali više projekata, a to je rezultat velikog rada i ono što je meni bio temeljni cilj, uključivanje hrvatske zajednice odnosno institucija hrvatske zajednice u Mađarskoj u što veći broj projekata kao projektnih partnera s mađarske strane. To smatram nekakvom indirektnom pomoći zajednici i jednako tako sigurna sam da će se kroz te projekte odnosno dvogodišnje, trogodišnje provedbe tih projekata znatno pojačati veze s matičnom domovinom.

▮ *Govorite o Interreg programu koji je iza nas i budućem raspisu Interrega koji se očekuje u rujnu.*

Da, najavljen je raspis za sredinu rujna. Bez obzira što mene ovdje neće biti, ja i ovim putem i javno pozivam sve koji budu trebali bilo kakvu pomoć, da mi se obrate kako bismo nastavili ovaj lijepi niz uspješnih prekograničnih projekata i da u ovom pozivu budemo mi ti koji će imati više vodećih partnera na projektima. Radili smo puno i na pozivu koji je bio namijenjen isključivo poduzetnicima, nažalost malo se kasni s prvim krugom, drugi je već završen, i iskreno se nadam da će se stvari tehnički posložiti i da će i to biti jedan dobar i uspješan program

▮ *Koliko prilika za suradnju vidite upravo na polju gospodarske suradnje Mađarske i Hrvatske te pograničnih županija?*

Po meni najveća prepreka, ako ćemo uopće zvati preprekom, zapravo je jezik. I upravo tu vidim iznimno važnu ulogu hrvatske zajednice u bilo kojem svojstvu, znači je li kao partner na projektima, je li nekoga tko aktivno sudjeluje u samom projektu, je li prevoditelj, tehničkog osoblja. Gdje god smo imali u bilo ko-

Zoltán Madaras uručio je Odličje (Kitüntető Díj) predsjednika Skupštine Baranjske županije generalnoj konzulici Vesni Haluga.

jem obliku predstavnike hrvatske zajednice, s tim projektima nikad nije bilo problema. Nema tih granica koje mogu rastaviti ljude, ali jezična barijera nažalost se pokazala velikom iako moram reći da je i mađarska i hrvatska strana znatno napredovala, puno više i bolje se govori engleski jezik nego što je to bilo 2007. – 2008. godine, ali mislim da će uloga hrvatske zajednice i u budućnosti baš u prekograničnom programu biti velika. S obzirom da i za novo programsko razdoblje, koje će biti do 2027. godine, sredstva će biti znatno povećana, kažu negdje oko 150 milijuna eura upravo za prekograničnu suradnju i projekte, ja tu vidim priliku i iskreno se nadam da ćemo ostvariti još bolje rezultate nego dosad.

▮ *Kada ste došli u Mađarsku, vjerojatno niste toliko znali o Hrvatima u Mađarskoj. Kako ocjenjujete hrvatsku zajednicu na području Generalnog konzulata, njezine aktivnosti?*

Ono što je možda važnije od brojki, to su institucije koje su u pravilu smještene u Pečuhu, odnosno u Baranji. Pečuh je svojevrsno središte, intelektualno, znanstveno, školsko Hrvata u Ma-

Obitelj Haluga: Vesna, Velimir i Petar

đarskoj. Hrvatska zajednica se tijekom povijesti održala, opstala i opstat će i dalje... O oblicima potpomaganja njezina opstanka treba razmišljati. U tome, po meni, upravo je ključna uloga institucija, i to znanstvenih institucija, i kao nekakvu ključnu okosnicu vidim upravo Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj. Nadam se da će i dalje uspješno raditi, i sama sam pokušala pomoći, nema mjesta na mome konzularnom području koje nisam obišla, i nažalost na nekim priredbama se vidi da populacija, ne samo ona koja nastupa na kulturnoj priredbi nego i ona koja gleda, sudjeluje u tim priredbama, nažalost je stara. Mislim da je upravo kroz Znanstveni zavod napravljeno jako puno i da su dokumentirana upravo neka mjesta, ljudi, događaji, da na tome treba jako raditi. Memorirati jedan dio bogate povijesti, s druge strane isto tako raditi na očuvanju i jezika i kulture. Asimilacija je stvar koja se događa svugdje, tako i ovdje, i upravo vidim tu ključnu ulogu znanstvenih institucija, obrazovnih institucija jer činjenica je da bez jezika nema ni naroda i to je nekakva glavna zadaća. Vidim da se neki napori čine, da ideja ima, i nadam se da će te ideje biti realizirane.

▮ *Kako gledate na političku aktivnost hrvatske zajednice kako u prostoru matične domovine Hrvatske tako i unutar domicilne države Mađarske.*

Uvijek kažem ljudima, jedna od najvažnijih stvari jesu financije. Stoga u svakom slučaju treba reći da i zahvaliti i pohvaliti mađarsku državu koja vrlo izdašno financira rad svih manjina u Mađarskoj. Meni je osobno žao što glasnogovornik nije punopravni član Parlamenta, što nema pravo glasa, kako je to u Hrvatskoj, ne samo s predstavnikom mađarske, nego i drugih manjina. No bitno je da se interesi zajednice ostvaruju na polju obrazovanja, znanosti, kulture, izdavaštva, to su sve važne stvari za koje mislim da se sada zadovoljavajuće financiraju, a i bilo bi dobro da tako i ostane ubuduće.

▮ *Na što ste najponosniji, a ostvareno je za ove četiri godine što ste proveli na čelu Generalnog konzulata u Mađarskoj.*

Moj muž je često govorio, a i ja tako mislim, bili smo jako ponosni što smo Hrvati upravo zbog ovih ljudi ovdje s kojima smo živjeli ove četiri godine i koji stvarno žive svoje hrvatstvo i koji su ponosni na svoje porijeklo i puno rade kako bi to na bilo koji način uspjeli održati, sačuvati. A što se tiče moga rada, pa neka ga ocijene svi s kojima sam radila i surađivala, osobno sam, pa recimo, zadovoljna, uvijek se može i bolje i više, tko zna, možda neki drugi put će biti prilike za još više.

▮ *Vaš odgovor zrači pozitivnom energijom, dio te energije ste dobili i od Hrvata na ovom prostoru...*

Da, ali uvijek treba krenuti od sebe i završiti sa sobom. Ja sam svoj posao ovdje shvatila, svaki posao s obzirom da radim kao državni službenik, mi smo državni službenici ili bismo trebali biti. Stoga sam se trudila to biti – sluga. Sluga svojoj domovini, sluga svom narodu. Kada kažem sluga, nije to u nekom pejorativnom smislu, nego s ponosom, ja sam osobno sretna, ponosna da sam imala uopće priliku služiti i bila mi je čast služiti svome narodu i svojoj domovini i u Hrvatskoj i ovdje u Mađarskoj.

Proslavljen 80. rođendan umirovljenog učitelja Stipana Krekića

Garska Hrvatska samouprava 6. srpnja proslavila je 80. rođendan Stipana Krekića, umirovljenog učitelja, dugogodišnjeg doravnatelja garske škole, glazbenog pedagoga i svirca. Proslava je održana u prostorijama garskoga Bunjevačkog kluba, u društvu članova Hrvatske samouprave, voditelja i članova bivše i sadašnje plesne skupine te najbližih prijatelja iz društveno-kulturnog života toga sela.

Martin Kubatov pozdravlja slavljenika.

Kantor je već ovdje, ali još čekamo župnika – počeo je u šali svoj pozdravni govor Martin Kubatov, predsjednik tamošnje Hrvatske samouprave, upućujući na to da je slavljenik umirovljeni učitelj Stipan Krekić aktualni kantor Garske župe.

– Dragi gosti, dragi slavljeniče! Okupili smo se da proslavimo osobu koja je prije tri-četiri nedilje napunila svoj 40. rođendan. Šalu na stranu, okupili smo se da povodom 80. rođendana proslavimo bača Stipana Krekića koji je dugo godina vodio naš orkestar, nadasve je bio dobar svirač. Osim toga više desetljeća bio je doravnatelj garske osnovne škole, voditelj kulturnog života, a tri ciklusa bio je i predsjednik garske Hrvatske samouprave. Ni sada se ne dosađiva jer je orguljaš i pjevač, jedini kantor u župnoj crkvi koji služi bunjevačkohrvatsku i mađarsku zajednicu. Naša je želja bila da ga u ovom užem krugu proslavimo, u krugu njegovih najbližih prijatelja i suradnika, iako smo mogli još mnoge pozvati. Želimo mu još puno zdravlja, veselja i sriće u životu. Sričan Vam rođendan – uz ove je riječi Martin Kubatov predao skroman poklon slavljeniku, te dodao: – Nadamo se da ćemo kroz deset godina ovako zajedno proslaviti i 90. rođendan.

Dugogodišnji kulturni i društveni djelatnik zahvalio je na nenađenju i rođendanskom okupljanju. – Nisu godine teške, nego život koji ovisi o tome s kojom kvalitetom ga živimo. Osobno

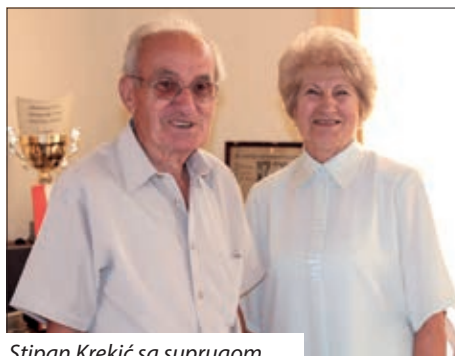

Prijatelji Garcij.

osjećam da još puno toga mogu, a ima onoga što već ne mogu, ali bih volio, ili bih htio da mogu. Zaista mi je dobro palo da ste me pozvali, da smo u ovakvom društvu. Jedino mi malo nedostaje da danas neću svirati, neću puno govoriti, ali ipak ću uživati u tome da sam slavljenik.

Uz prigodne govore druženje je nastavljeno uza zajedničku večeru, naravno uz nadaleko poznati garski ovčji paprikaš i dobru kapljicu vina, uz prizivanje brojnih uspomena i dogodovština.

Premda ga mnogi poznaju kao istaknutoga kulturnog i društvenog djelatnika iz Gare, Stipan Krekić rođen je 1938. godine u Kačmaru gdje je proveo djetinjstvo i završio osnovnu školu. Nastavio je i maturirao u našoj budimpeštanskoj, tada Hrvatsko-srpskoj učiteljskoj školi. Nakon toga praksu od tri-četiri mjeseca odradio je u Čikeriji, a zatim je premješten u Matević gdje je predavao hrvatsko-srpski, ili kako se tada običavalo reći naš jezik. Poslije je premješten u Mohač gdje je radio u Mohačkoj šokačkoj čitaonici, a nakon odsluženja vojnog roka vratio se u rodni Kačmar gdje je predavao

Stipan Krekić sa suprugom

četiri godine. Kada se 1963. godine oženio garskom Bunjevkom, 1964. preselio se u Garu. Otada do svog umirovljenja radio je u Gari, gdje i danas živi.

Umalo pet i pol desetljeća radio je kao kulturni i društveni djelatnik. Kako nam uz ostalo reče, ljubav prema djeci i glazbi odvela ga je prema učiteljskom pozivu.

Svirati je počeo sa sedam godina, a već četrnaest godina svirao je harmoniku u Kačmaru u orkestru Ivuša Đurakovića. Kao doravnatelj garske škole, 15 godina organizirao je ljetne plesne kampove, a od toga 10 godina i tamburaške. Dugo godina početnicima je radio Baškućanin Joso Ribar, a nakon njegove bolesti preuzeo je mlade tamburaše. Tri ciklusa bio je predsjednik garske Hrvatske samouprave, a također i član Skupštine Hrvatske državne samouprave.

Poučavao je tambure diljem Bačke, u Dušniku, Baćinu, Kačmaru, pa neko vrijeme i u Santovu, a bio je i član bajske Danubie. Kroz njegove ruke prošlo je umalo 100 tamburaša. Najponosniji je što je dio njegovih učenika osnovao tamburaški sastav „Bačka“ koji i danas svira. Svoj glazbeno-pedagoški rad okrunio je udžbenikom „Tamburaška početnica“, jedinim takvim priručnikom u Mađarskoj, objelodanjenim u Izdavačkoj kući Croatica. Danas umirovljen, a prije nekoliko godina postao je župnim kantorom kako bi se očuvala misa na hrvatskome jeziku. Proteklih desetljeća prikupio je najljepše i najpjevnije hrvatske pjesme, a na poziv vrlo rado gostuje na raznim priredbama gdje ih izvodi uz malo popratno izlaganje. Iako već ne svira u orkestru, na Muškom prelu još i danas priključuje se svojim učenicima u Orkestru „Bačka“.

S. B.

Jubilarna, 25. grahijada u Mohaču

Kuhanje tradicijskoga graha u zemljanim loncima i pučka veselica

U organizaciji Čitaonice mohačkih Šokaca, ove godine – 4. kolovoza – priređena je već jubilarna, 25. grahijada. Umalo dvije tisuće ljudi, 150 stolova i 184 zemljana lonca i prava pučka veselica obilježili su i ovogodišnje okupljanje mohačkih Hrvata Šokaca i njihovih gostiju.

Kao i svake godine, jedna od najvećih, najomiljenijih i najposjećenijih gradskih priredaba počela je u ranim popodnevним satima paljenjem vatre i pristavljanjem graha, a nastavljena pučkom veselicom. Dva sata poslije, okupljene je srdačno pozdravio predsjednik Šokačkog kera Stipo Bubreg, među njima posebno konzul-savjetnika Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu Nevena Marčića, mohačku dogradonačelnicu Eriku Bodor Kovač, te voditeljicu zajedničkoga prekograničnog projekta „Šokci“ Lanu Liolić i čepinske goste. Nadalje, zahvalio je idejnim pokretačima i svima koji na bilo koji način sudjeluju u organizaciji ili pomažu, kao i Ministarstvu ljudskih resursa te Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Pečuhu, podupirateljima priredbe.

Stipo Bubreg, predsjednik Čitaonice mohačkih Šokaca

– Očuvanje hrvatskoga jezika i kulture najvažnije je što se može dogoditi, a ovo danas najbolji je primjer za to. – naglasio je uz ostalo Neven Marčić, te poželio svima ugodnu zabavu.

– Maloprije smo čuli da je pokrenuta, a u protekla dva i pol desetljeća Grahijada je izrasla u jednu od najvećih gradskih priredaba. Gradska samouprava smatra vrlo važnim i naravno podupire ovakve civilne pothvate. Da ova priredba živi već dvadeset i pet godina i iz godine u godinu raste, to je zasluga ove civilne zajednice koja drži do ove priredbe i organizira je svake godine. – istaknula je dogradonačelnica Erika Bodor Kovač, te zahvalila prije svega vodstvu i članstvu Čitaonice mohačkih Šokaca.

Svečanost su uljepšali članovi podmlatka mohačkih tamburaša, koji su u nastavku večeri zabavljali goste obilazeći prijateljska društva okupljena oko svojih stolova.

Táncsicseva je ulica ispunjena mnoštvom ljudi iz Mohača i okolnih naselja te njihovih gostiju, a prvi put u okviru prekograničnog unijskog projekta došli su i čepinski gosti. Sudionici, go-

sti i prijateljska društva okupili su se oko svojih stolova i zemljanih lonaca, naravno uz dobru kapljicu vina i domaće rakije. Kao i lani, red stolova produžen je na drugu stranu križanja Táncsicseva i Kazinczyjeve ulice. Nakon zajedničke večere druženje je nastavljeno večernjim balom uz orkestar „Juice team“ pa je zabava potrajala do zore.

Kuhaju naši šokački Hrvati.

Kako nam uz ostalo reče predsjednik šokačke udruge Stipo Bubreg, ove je godine postavljeno 150 stolova, a grah se kuhao u 184 zemljana lonca. Prema njegovim riječima, prije nekoliko godina bilo je i više, čak 260 lonaca, međutim tada su bili manji, stari lonci, a svatko je kuhao za svoju obitelj i društvo, a sada se već kuha u većim, novim loncima za više ljudi.

Podsjetimo da je sve počelo u prijateljskome krugu nekolicine ljudi u dvorištu Šokačke čitaonice, zatim, sve do pete godine organizirano je kao natjecanje, i uza stručno vrednovanje te nagradnu tombolu. Kada je broj sudionika porastao tako da se jednostavno nije moglo s ozbiljnošću vrednovati sve lonce graha, odlučili su da se pravi kao fe-

stival, da to bude grahijada, prava šokačka pučka veselica što se pokazalo vrlo uspješnim. Otada se priređuje na prostoru ispred zgrade Šokačke čitaonice u Táncsicsevoj ulici, a iz godine u godinu okuplja sve više sudionika i posjetitelja. Kada su dakle Imre Sümegi, Ladislav Filaković i Matija Bošnjak prije dva i pol desetljeća osmislili priredbu, nitko nije ni slutio da će kuhanje graha na prastari šokački način u zemljanim loncima izrasti u ovako veliku gradsku priredbu. Prvotni je cilj bio i ostao oživljavanje i očuvanje nekadašnje tradicije šokačkih Hrvata. S. B.

Prijatelji na okupu

Priče o crviću, zeki, četkici... – Susret s književnicom Željkom Horvat Vukelja u Keresturu

Željka Horvat Vukelja pripovijeda.

Dugogodišnja urednica časopisa „Modra lasta“, Željka Horvat Vukelja bila je gošća keresturske djece. Književni susret s poznatom spisateljicom nastao je zahvaljujući suradnji keresturske Osnovne škole „Nikola Zrinski“ i ivanovečke osnovne škole, te Izdavačke kuće „Školska knjiga“. Književnica se sama zainteresirala za kerestursku školu kada je saznala da u njoj djeca čuvaju hrvatski jezik i kulturu, te je ona sama željela pridonijeti njegovanju jezika, pomoći im da prepoznaju ljepotu hrvatskoga jezika. Književnica Željka Horvat Vukelja još dok je radila u dječjim časopisima Smib i Modra lasta, počela je održavati književne susrete i kreativne radionice za djecu, želeći ih uključiti u stvaranje priče, poticati dječju maštu, a kod veće djece umijeće pisanja. Njezina predstavljanje, pričanje nikada nije uobičajeno, to je interaktivno pripovijedanje u koje se mora uključiti i publika, razmišljajući o najboljem završetku ili uvući se u neki lik, suosjećajući se s njime, razvijati priču. Nije to bilo drukčije ni u Keresturu kada je započela spisateljčina priča sa svojom torbom nazvanom Ljubica Torbić, iz koje su zaredom izlazili razni predmeti sa sve zanimljivijim pričama. Njezine su priče govorile o sudbini čarapa, vezica, gumbića i ostalih običnih, svakodnevnih stvari koje su s pomoću djece oživjele na neobičan način. Na taj je način publika upoznala brojne likove iz njezine dječje književnosti i sama sudjelovala u izvedbi pojedinih pričokaza. Spisateljica je po zvanju učiteljica i sama je to napomenula: „Moje osnovno zanimanje nije ni novinarka ni

književnica nego učiteljica. Dok sam radila u „Modroj lasti“, prosila sam ravnatelja da me oslobode uredničkih poslova kako bih mogla više ići u škole, jer osobni susret uvijek je velik doživljaj i za mene i za djecu. i mislila sam da sam tako najkorisnija.“ Autorica rodom iz Sinja (živjela u Šibeniku, Zadru, Zagrebu) studirala je francuski i španjolski i radila intenzivno učenje francuskog jezika na tjelesnom odgoju, glazbi, tehničkom odgoju, i to ju je navelo da za svoje priče izradi i rekvizite, lutkice i da piše slikopriče u kojima riječi zamjenjuju crteži, jer smatra da je za djecu vrlo važan vidni doživljaj. Željka Horvat Vukelja sada piše samo dječju književnost jer joj se čini da je u tome najkorisnija iako je nekoć pisala humoreske, priče za odrasle, ljubavne romane. Objava

Neka od spisateljinih izdanja

vila je više od 15 slikovnica, jedan roman Putovanje patuljka Zvončića, Reumatični kišobran, pričokaze, više od sto radiopriča koje se i danas mogu slušati na Hrvatskom radiju Zagreb. U stvaranju dječjih priča mnogo joj je pomoglo iskustvo učiteljice, njezine su teme obični život, problemi obične djece, npr. dječak koji nije volio prati uši, koji nije znao vezice vezati, djevojčica koja je teško naučila plivati, a u njezinim djelima uvijek se nađe poanta i nešto što je poučno za djecu, a i za odrasle. Kao i u priči kada crvić traži kućicu, ali nitko ga ne želi primiti, jer crvljivu jabuku nitko ne želi, ali ipak se nađe neko zajedničko rješenje. Autorica se ne srami poučnosti, smatra da književnost za djecu može biti poučna ako je to posluženo s dobrom dozom humora, veselja, kroz neka pitanja i zadatke. Njezine su priče i slikopriče odlične i za metodiku učenja jezika, odnosno čitanja, riječi se mnogo

puta ponavljaju u različitim surječjima, sažete s modernim elementima, u njima se nađu suvremena rješenja, autorica kroz priče daje cjelovitost života, a u njezinom su prikazu, osim umjetnosti riječi, nazočni elementi likovne i glazbene umjetnosti. Ona je uspjela zadržati dijete u sebi i sa svojim pričama u potpunosti približiti djeci. Slikopriče Željke Horvat Vukelja ispričane spajanjem sličica i napisanih riječi koje govore o temama bliskim djeci, pomažu u lakšem svladavanju čitanja, te razvijanju ljubavi prema samostalnom čitanju. Nije slučajno da su uvrštene i u lekturu. Nema djece koja se nisu srele sa strahom, neuspjehom i drugim negativnim doživljajima u životu, na koje možda i dobivaju odgovore u pričama poput „Hrabrica, Tri ljubavi gospođice Četke,

Jesen u našem gradu, Četiri dunje, Snjegović na toplom jugu, Balončica, Veselje u zekinu gaju“ itd. Kao odličan pedagog, uspijeva i onu najpazljiviju djecu uključiti u razgovor i na sudjelovanje u stvaranju priča, uspije stvoriti opušten, ugodan ugođaj. Tijekom susreta spisateljica je učenicima predstavljala likove s kojima djeca mogu razgovarati i nasmijati im se, ali i sudjelovati u drami, te ih poučila kako da budu uporni i hrabri te pobijede svoje strahove. Osim što voli pisati, veliko joj zadovoljstvo pruža sviranje i glazba. To je osobito došlo do izražaja i na susretu s učenicima koji su uz njezinu pomoć otpjevali pjesmu „Bratec Martin“ na nekoliko jezika. Predstavnici Izdavačke kuće „Školska knjiga“ podarili su kerestursku školu hrvatskim dječjim časopisima, a autorica je dala neka svoja izdanja školskoj knjižnici.

-beta-

Trenutak za pjesmu

u istoj košulji
dječak i vjetar šeću
uz more

Enes Kišević

Hrvatski kulturni festival va Bika

15. rođendan jačkarnoga zbora Danice

Od prisčke hrvatske gastronomske manifestacije skok u svetačnost va Bike, 11. augustuša, u subotu, kade je po šesnaesti put priredjen Hrvatski kulturni festival, a i rođendansko spravišće jačkarnoga zbora Danice, koji ljetos slavi 15. jubilej svojega utemeljenja. U skupaspravljanju jačkarnoga kruga, kontinuiranom djelovanju, a i muzičkom sprohadjanju peljajuću ulogu imao je, a i sad ima Janoš Virag, predsjednik Hrvatske samouprave, ki neumorno skuplja oko sebe ne samo Hrvate nego i one Ugre i Ugrice ki su veliki poštovatelji hrvatske riči, jačke i tradicije. Ovako se je moglo zgodati da med redi zbora u znatnom broju su i takovi kim materinska rič nije hrvatska. Suprot toga „Danica“ je rado vidjena gošća na hrvatski priredba, čestokrat nastupa na poziv hrvatskih sel, a i gradskih hrvatskih samoupravov.

Dan Hrvatov va Bika, jur po običaju, i ovput se je začeo s hrvatskom mašom. Dr. Anton Kolić, umirovljeni farnik u Austriji, pred crikvom je dočekaio povorku sa zastavami, u narodnoj i svečanoj nošnji. „Ov sveti mašni aldov ćemo ofrovati za vas vjernike, za sve žive i mrtve Hrvate ki su ovde živili i svoj hrvatski materinski jezik poštivali i naprikdali“, rečeno je na početku svete maše, dokle je na orgula crikveni obred oblikovao Balaž Orban, kantor s Prisike. Glavni prodikač je naglasio da ne smimo zabiti podiliti kruh onim ki toga nimaju, i svaki dan moramo hvalu dati „da ljudi dostanu kruha i s tim i boljega duha“. Manifestacija je nastavljena na dvoru Kulturnoga doma, kade je nazočne pozdravio najprlje domaćin Janoš Virag ki je izrazio svoju želju da se još dugo-dugo najdu ovde Hrvati, jur poznata, a i nova lica. Ivan Gugan, predsjednik

Dr. Anton Kolić pred crikvom je dočekaio povorku

Svi gosti i domaćini na pozornici na kraju programa

pozvala na pozornicu najprlje člane „Danice“ ki su s pjesmom odali čast bivšim kotrigom zbora, ki su se jur odselili od ovoga zemaljskoga svita. Muški pjevački zbor, ženski pjevački zbor iz Bika ter i treći krug pjevačev Clemens, iako su ugarski zbori, iz poštovanja su naučili po jednu hrvatsku jačku ku su donesli za dar, dokle su jubilara jačili uz gradišćanske npr. i obradu šlagera Miše Kovača. Tancoši HKD-a „Četarci“ za splet gradišćanskih tancev dobili su burni aplauz, a priredbu je završilo skupno jačenje i prikdivanje darov. Druženje, pominkanje, skupna večera i guslanje Pinka-banda su stavili i ovput korunu na Hrvatski dan va Bika.

Tiho

Hrvatske državne samouprave, zahvalio se je organizatorom na pozivu i čestitao je jubilarom. Dr. Sándor Németh, gradonačelnik Bika, pohvalio je Hrvatsku samoupravu, ka je osnovana 2002. ljeta kot najmladja narodnosna samouprava u ovom varošu, i otvorio je Festival. Program je moderirala Edita Horvat-Pauković ka je

Laslo Škrapić iz Sambotela gratulira peljaču zbora Janošu Viragu

Jubilarni jačkarni zbor Danica

Tukulja

Putovanje, koncert i nastupi – isječci iz aktivnosti Hrvatske samouprave

Tukuljska je Hrvatska samouprava ove godine među svojim aktivnostima smatrala bitnim očuvanje i predstavljanje folklornog i glazbenog svijeta Hrvata. Jedini je grad i okolici glavnoga grada gdje se još predaje hrvatski jezik od vrtića do osnovne škole. Na čelu je Hrvatske samouprave Ladislav Halas, potpredsjednica je Katinka Agić Farkaš, a vijećnici: Marta Golja i Edmond Bende.

Tukuljska Hrvatska samouprava prva je organizirala za danas već uobičajenu Racku šetnju, u sklopu koje predstavljeni su sakralni i ini spomenici tamošnjih Hrvata, kao i negdašnji kulturni život te gastronomski specijaliteti. Redovito su sudjelovali na Danu narod-

Baranjski plesovi

jetnosti, uz potporu tukuljske Hrvatske samouprave, na pozornici pred gradskim Općeprosvjernim domom 13. kolovoza, pred punom publikom došlo je do nastupa poznatoga pjevača Zvonka Bogdana, u pratnji Tamburaškog orkestra Radio-televizije Vojvodine. Nastup je bio jako uspješan, uz mještane, na priredbu su doputovali ljubitelji iz Budimpešte, Bate, Erčina, Andzabega i drugih naselja. Budući da ove godine, zbog neprikladnoga mjesta, nije bio priređen Dan narodnosti i civilnih organizacija, i on je priređen u okvirima narečenog festivala. Dana 15. kolovoza u ranim popodnevним satima goste su dočekale Katinka Agić Farkaš i Marta Golja, te svakog su ugstili s domaćim satarašem, koji je pripremljen u glinenome čupu i kolačem mutačom. Kako su nam rekoše, jesenas

Najmlađi naraštaj

nosnih samouprava i civilnih organizacija, sastavi Ledina i Prekovic, te folklorne skupine uz domaće nastupe često su gostovali po budimpeštanskim okruzima. Početkom srpnja izaslanstvo grada u sastavu: Zorica Agatić, Josip Agić, Andrija Mareljin i Ladislav Halas bili su gosti poznatoga pjevača Zvonka Bogdana te sudjelovali na otkrivanju kipa osmorice tamburaša Janike Balaža. Riječ je o starome prijateljstvu s poznatim pjevačem, no bila je to ujedno i prigoda da se još neke potankosti dogovore oko njegova nastupa u Tukulji. U organizaciji tukuljske Hrvatske samouprave članovi folklorne skupine i drugi zainteresirani između 19. i 26. srpnja boravili su na otoku Pagu, u pansionu Zavičaju. Kako nam kaže, predsjednik Ladislav Halas, poradi obogaćivanja plesnoga programa zajednički su radili s koreografom Damirom Vučićem. Plesači su učili i vježbali Dalmatinsko kolo, poskočicu Lindo, ali bilo je vremena za razgled otoka i za kupanje. U sklopu ovogodišnjega Summerfesta – Međunarodnoga folklornog festivala i sajma narodne um-

Dio publike

planiraju prirediti Susret podunavskih Hrvata, te može biti i tukuljsku šetnju ili tradicijsku svinjokolju. Navečer je na pozornici predstavljeno folklorno bogatstvo narodnosti u Tukulji, Hrvata, Srba i Nijemaca. Kako reče voditeljica programa Bernadeta Kovač, prilika je to da se stariji naraštaj prisjeća i da se pridruži u pjevanju, a mlađi neka upoznaju taj svijet folklornoga blaga svojih predaka. Večerašnji su program s hrvatskim dječjim igrama i plesovima otvorili najmlađi. Plesove je s djecom uvježbala i na scenu postavila Marta Blaho-Rodek. Hrvatsku su zajednicu predstavili i mladi plesači mjesnoga kulturnog društva, mješoviti zbor „Komšije“, Muški racki zbor te erčinska plesna skupina „Zorica“. Mladi su plesači izveli baranjske i podravske plesove, a na repertoaru „Komšija“ bile su pjesme primjerice: Zeleni se livada, Ej, što ću, nane ili U selu bijaše. Muški je zbor pjevao stare zavičajne pjesme, a erčinska se skupina predstavila s koreografijom bunjevačkih plesova. I ovom prilikom gledalište je bilo prepuno, a nastupe je popratio burni pljesak, fotografiranje i snimanje.

Kristina Goher

Zbor „Komšije“

Svetak Jurišićeve pobjede u Kisegu

Pobjeda...

Istini u čast, mora se reći da prvoga augustuškoga vikenda zavolj žgaline, ka je s vali neugodnosti „zatrila“ kiseške branitelje, a i neprijatelje turskoga šerega, u okviru serije događajev „Polumisec – puni misec“, kad se cijeli grad obličje ali za Turaka ali za kiseškoga Jurišićevoga junaka, nijednomu jalni nismo bili. Toplinski udar jednako je mučio glavne aktere opsade kot i gledatelje te dane, ali u graba Jurišićeve tvrđave, subotu uvečer, malo je popustilo i vrime od trapljenja zemaljskih duš. Kot vrhunac kiseške opsade jur po dvanaesti put se je imitirao strašni turski napad na kiseške Ugre, Nimce i Hrvate pod kapetanijom senjskoga Nikole Jurišića. Po lanjskim otpovidanjem predsjednika gradske Hrvatske samouprave Šandora Petkovića u ovoj ulozi, ljetos u ovom povijesnom spektaklu ovu dužnost je na se zeo rodjeni Kisežan István Tolnay, kapetan Banderijuma Nádasdy iz Šarvara i on je bistvao svoje da onemoguću osvajanje ovoga strateškoga mjesta na putu prema Beču. Svako ljetos sve već i već grupov se javi za sudjelovanje pri ovoj povijesnoj igri i vidljivo je i njeva pratež sve lipša, perfektnija i vjerna toj dobi u koj su je preci nosili. U jednornom spektaklu i ovput su sa sabljami, kuburami, luki, topi rizarli i striljali na Turke, med mnoštvom i kotrigrig Udruge sv. Juraja iz Đurđevca ki pravoda jur vekše iskustvo imaju u bitki. Njev legendfest Picokijada ljetos je svečevao pedesetu obljetnicu prikaza-

Junaki Udruge sv. Juraja iz Đurđevca

Novi Nikola Jurišić – István Tolnay (sprava)

nja. Ali da se vratimo kiseškoj povidajki, mora se reći i to da svako ljetos je nešto drugačije, nešto novo, a tako valja spomenuti, kako na uvodu sadašnje predstave s turskim djetom se pomina paša, a s druge strane i kiseški branitelj sa svojom kćerkom, i svak za svoj šereg se ufa u pobjedi. Zatim se začme zastrašivanje stanovništva, turska povorka sama po sebi je strašna, iako namjera domaćinova je jasna: spasiti sve ono što je još moguće. Janičari s fanfari na lojtra donesu pogibel, ki odzgor,

ki odzgor se nažge ogranj, nastane panika u obrani. U larmi i kaosu gusto se zdžu mobiteli da svaki momenat se ovjekovječi. Meni osobno falu sa stijene člani i borbene žene mjesne Hrvat-

Spravišće Sulejmana i Ibrahima

ske samouprave, ki su ljetos sudjelovali samo u povorki do Glavnoga trga, ali za bitkom, oko večere, se je i ljetos napunila žitkom hrvatska baza. Mislim da našega bivšega Jurišića je zato bolilo srce, ali na pitanje, kako mu se je vidio ovoljetni spektakl, čuli smo frapantni odgovor: „Ča smo mi, toga nij!“ Vjerojatno znaju to i sami organizatori, na čelu sa zamjenikom načelnika Bélom Báthtyjem i s još brojnim aktivisti i dobrovoljci ki s velikim zalaganjem i posebnim čarom nariktaju ovu orijašku manifestaciju svakoga augustuša. Najvažnije je da se i dalje nosi dična epizoda iz 1532. ljeta, a tomu Kisežanom sve stoji na raspolaganje. Imaju ogromnu volju i elana, čuda društav, strastvene duše za vabljive prizore i ugodnu atmosferu. Na Jurišićev svetak i zavolj toga svega se je vridno vratiti svako ljetos, kot i zbog spominka skupnoga hrvatsko-ugarско-nimškoga junačtva... *Tiho*

III. Ljetni festival mladih u Podravini

Kao što Josip Gujaš Džuretin piše u svojoj pjesmi u zbirci Povratak u Podravinu, tako smo se mogli osjećati i mi u Brlobašu na obali Drave na redovitom III. Ljetnom festivalu mladih u Podravini, održanom 4. kolovoza 2018. godine. Vrijeme je sunčano i toplo, zrak čist, priroda prekrasno zelena i tiha, dok Drava teče u svojem ritmu... to nas je dočekalo u jutarnjim satima kod postaje Nacionalnog parka Dunav – Drava u Brlobašu. No već od ranih jutarnjih sati nije bilo tako prazno i mirno na obali brze rijeke jer su otpočele dolaziti družine koje su preko dana kuhale najrazličitije kulinarske specijalitete Hrvata u Mađarskoj. Ukupno osamnaest družina su se prijavile da pokažu svoja najukusnija jela. Kuhari i njihovi pomagači stigli su iz Daranja, Lukovišća, Martinaca, Foka, Šeljina, Dombola, Bojeva, Starina, Križevaca, Barče, Novog Sela, Brlobaša, Budakovca. Prijepodne su mirisi ukusnih jela popunili cijelo dvorište, osjetilo se riba, gljiva, perkelt, pečene kobasice, čvarci, divlji gulaš, pečeno prase, grah. Ti mirisi i bogati programi povukli su brojne posjetitelja na ovu druženje. Tijekom cijeloga dana moglo se krstariti Dravom, kušati ukusna jela, slušati tamburaške napjeve. Poslijepodne je ravantelj nonprofirtnog poduzeća Croatica Čaba Horvath i glavna i odgovorna urednica Medijskog centra Croati-

Na obali rijeke lijepo je bilo i najmlađima.

Amir Kazić Leo s veselom martinačkom družinom

Zajednička svirka

Podravski kutak

ca sa suradnicom Beom Letenyei Kovács predstavili nove medijske projekte Medijskog centra Croatica. U kasnim poslijepodnevima slijedio je kulturni program u kojem su sudjelovali: martinačka Tamburaška škola i starinski Tamburaški sastav Biseri Drave, a mjesnu publiku upoznali su s gradišćanskim pjesmama i napjevima Tamburaški sastav Žgano iz Petrovoga Sela. Nakon bogatoga kulturnog programa slijedio je glazbeni program sastava P+, koji je s velikim iskustvom odsvirao publici najomiljenije hrvatske pjesme. Slijedio je jedan od najčekanijih programa dana, koncert poznatoga pjevača Amira Kazića Lea, koji je osim svojih pjesama otpjevao i neke preradbe drugih poznatih predavača, s velikim uspjehom. Završni je program bio divan vatromet uz glazbu, a nakon toga sastav P+ svirao je do zore. Pokrovitelji su cjelodnevnoga programa bili Hrvatska samouprava Šomođske županije, Savez Hrvata u Mađarskoj, Zajednica podravskih Hrvata, Hrvatska državna samouprava, Croatica- Medijski centar Croatica, Jozo Solga, glasnogovornik, predstavnik Hrvata u Mađarskom parlamentu, Hrvatski kulturni i sportski centar „Josip Gujaš Džuretin“, Ministarstvo ljudskih resursa, Fond za razvoj ljudskih potencijala, podravske hrvatske samouprave i civilne udruge.

-mcc-

Mala stranica

IZ NOVINARSKJE RADIONICE Medijskog centra Croatica

U III. Srednjoškolskom kampu u Zavičaju

U Srednjoškolskom kampu

Dana 8. srpnja, u nedjelju, krenuli smo autobusom na otok Pag. Putovali smo desetak sati kako bismo stigli u Odmaralište Zavičaj u Vlačićima. Kada smo stigli, preuzeli smo sobe, a poslije čekali su nas s večerom. Sutradan ujutro išli smo na doručak, a nakon toga bilo je otvaranje kampa i podijelili su nas u skupine u kojima smo imali jezične vježbe i zanimanja svaki dan. Treći dan, u utorak, budili smo se rano jer smo išli na izlet brodom, krenuli smo iz Tribunja brodom i pogledali smo više otoka od kojih je jedan bio otok Prvić na kojem smo posjetili Muzej Fausta Vrančića. Zatim smo imali slobodno vrijeme. Kada smo se vratili u Tribunj, išli smo u Šibenik gdje smo posjetili spomenik i koš Dražena Petrovića.

Na izletu u gradu Pagu

Poslije smo imali slobodno vrijeme, a nakon toga vratili smo se na smještaj gdje su nas čekali s večerom. Četvrti dan, u srijedu, bili smo na plaži, a uvečer išli u Zadar, tamo na glavnom trgu zajedno s drugim ljudima navijali smo hrvatskoj momčadi. Vratili smo se oko 12 sati uvečer. Peti dan, u četvrtak, išlo je sve uobičajeno, a nakon večere išli smo u grad Pag gdje smo imali mnogo slobodnog vremena, to je bilo jako dobro. Šesti dan, u petak, također smo se mnogo kupali, a bila su i zanimanja, novinarska radionica, ples, drama itd. Oko 9 sati uvečer išli smo u diskač na plažu i mogli smo se kupati u mraku. Sedmi dan, u subotu, još smo se svi kupali. imali Sto posto da ću ovamo doći i sljedeće godine.

Marko Ronta

Igraj, moja Hrvatska!

Moj omiljeni doživljaj u kampu bio je kada smo u srijedu otišli u Zadar pogledati poluzavršnicu svjetskog prvenstva. Igrala je Hrvatska protiv Engleske. Jako smo se pripremali na to, sa serdahelskom učiteljicom Gabi smo bojili bijele majice s crvenim i plavim bojama za navijanje. Ona je donijela sprej kojim se moglo vrlo brzo izraditi majica u boji, a s novinarkom Betom smo naučili navijačku pjesmu „Igraj, moja Hrvatska“ koju su snimili ivanovečki filmaši s dronom i tako stavili na jutub. To je bio naš doprinos za pobjedu. Poslijepodne smo krenuli u Zadar gdje smo prvo pogledali Morske orgulje, a poslije smo imali slobodno vrijeme sve do utakmice. Otišli smo u moju omiljenu slastičarnicu koju gotovo svake godine posjetimo. Kada je isteklo slobodno vrijeme, okupili smo se na Trgu sv. Donata, bilo je strašno mnogo ljudi i zajedno smo navijali za Hrvatsku. Bili smo vrlo veseli kada su Vatreni pobijedili. Možda je u tome pomoglo i naše navijanje. Bravo, Vatreni!

Ivan Vegh

Narodnosni kampovi za pomursku djecu

Sudionici Regionalnoga hrvatskog folklornog kampa na gala programu

Izrada „makfiča“ s pomoću Katice Vegvari

Regionalni hrvatski folklorni kamp, koji već godinama organizira kaniška Hrvatska samouprava, ovaj put je priredila u Keresturu u suorganizaciji s tamošnjom osnovnom školom, naime u toj ustanovi više od trideset učenika uči tamburicu i folklor. Voditeljica je Kampa bila predsjednica kaniške samouprave Marija Vargović, a stručnu pomoć u učenju tamburice pružali su članovi Tamburaškog sastava „Stoboš“, odnosno učitelj glazbe, Kotoričanin Robert Katanec. Dvadeset petero fičehaskih, kaniških i keresturskih osnovnoškolaca i srednjoškolaca usavršilo je svoje znanje sviranja tamburice, pjevanja, folkloru, a naravno bilo je i jezičnih vježba, ručnih radionica te izleta u Varaždin, gdje su svirači na trgu svirali hrvatske narodne napjeve, uza zadovoljstvo tamošnjih prolaznika. Zadnjeg su se dana Kampa u keresturskoj Seoskom domu okupili svi sudionici i organizatori Kampa na koji su pozvali i roditelje i sve znatizeljnike, pa su predstavili novonaučene pjesme, plesove. Roditelji narečene djece zahvalili su na organizaciji, te bili ponosni na svoje izvrsne tamburaše.

Pustarska Hrvatska samouprava treći put je organizirala **Hrvatski kamp narodopisa** za svoje mlade mještane, osnovnoškolce, koji pohađaju većinom serdahelsku hrvatsku osnovnu školu. Organiziranje i provedbu Kampa usklađivala je djelatnica ureda Seoske samouprave i IKSZT-a Agneza Prekšen. Tijekom Kampa sudionici su se upoznavali s pomurskom hrvatskom kulturom, narodnom nošnjom, domaćim jelima, posjetili hrvatska naselja, prirodne ljepote krajolika rijeke Mure, organiziran im je izlet u Keszthely i u Salaš „Katicu“, gdje su se djeca mnogo igrala. Zahvaljujući Katici Vegvari, članici Pjevačkoga zbora „Biseri Pustare“, djeca su se upoznala s dijelovima hrvatske pomurske narodne nošnje. Ona im je priopćila nazive pojedinih dijelova narodne nošnje, ispričala kako su se nekoć izrađivali odjevni

Oblačenje narodne nošnje u pustarskom kampu

predmeti i kako su se oblačili ljudi za pojedine prigode. Također zahvaljujući njezinoj pomoći, upoznali su se s pučkim jelom „makfičima“. Djeca su sami mogli zamijesiti tijesto, ispeći ga u štednjaku, a zatim prelititi vrućom vodom ili mlijekom, da bi na kraju zasladili makom. Oba su kampa ostvorena su materijalnom potporom Ministarstva ljudskih potencijala.

beta

Dogradnja prisičke čuvarnice

Prisičku čuvarnicu u ovakovom formatu kot na slici, već nigdar nećete viditi. Nedavno se je začela obnova i dogradnja same zgrade i krov jur ne stoji na mjestu. „Prošlo je 27 ljet da na tom objektu ništ nismo ponovili, a ponjeg se svit strahovito obrnuo. Doma su kot roditeljev skroz druge okolnosti nek ča je čuvarnica mogla ponuditi“, spomenuo je razlogom velikih djel načelnik sela Janoš Grüll. Po njegovu riječi doznajemo da su negdašnjemu privatnom domu bili vlasnici bogati ljudi ki su pod revolucijom 1956. ljeta za sobom ostavili orsag. Kad su prošli, država je zela stan koji je čuda ljet prazan stao, a kasnije je u njem otvorena čuvarnica. „Mislom da bi me bilo sram i dalje pod ovakovimi okolnosti dati funkcionirati čuvarnicu. Mi se na ovu obnovu redimo jur dvajset ljet dugo, ali zaman smo kanili ovo ponoviti, aš naši pinezi, naše mogućnosti, nigdar nisu dost bili. Sad je došla ova mogućnost da smo od orsaga dobili na naticanju 46 milijun Ft, a ostalo će Seoska samouprava dodati. Svi stroški su predviđeni oko 75 milijun Ft“, dodaje još prisički liktar ki je odlučan u tom da s ovom svotom je moguće sve udjelati: krov izminuti, ponoviti i još dodatno zidati 120 kvadratmetarov i sve skupa izolirati. Dokle djela duraju, dica idu u kulturni dom u čuvarnicu, a kako se obećuje, u novembru kih 25 mališanov će moći u vlasništvo zeti novu, modernu i polipšanu čuvarnicu. *Tiho*

PETRIBA

Hrvatska samouprava 1. rujna priređuje svoj redoviti Hrvatski dan. Program počinje u 16 sati s dvojezičnom svetom misom u mjesnoj crkvi koju će predvoditi Danijel Bistović, župnik iz Ivanovca, i Gabor Horvat mjesni župnik. Nakon mise hrvatski kulturni program počinje u 17 sati na kojem nastupaju kulturne udruge iz Sepetnika, Sumartona i Ivanovca te Tamburaški sastav Sumartonski lepi dečki. Organizatori svakoga srdačno očekuju.

ZAGREB

19. kolovoza 2018. (Hina) – Hrvatsko narodno kazalište (HNK) u Zagrebu svoju novu sezonu otvorit će u ponedjeljak i utorak 10. i 11. rujna gostovanjem Mađarske nacionalne opere i baleta s baletnom komedijom „Vesela udovica“ Franza Lehára u koreografiji Ronalda Hynda, i operom „Hunyadi László“ skladatelja Ferenc Erkelá.

Četarski crikveni turanj obnovljen

Od svakoga četarskoga kuta se je moglo viditi pred kratkim da je turanj crikve sv. Mikule dobio „ogradu“. Kako nas je informirao farnik Petrovoga Sela Tamás Várhelyi, kamo kot filijala pripada i Gornji Četar, Ministarstvo ljudskih resursov na kraju 2017. ljeta je ispisalo naticanje za očuvanje crikvenoga jerba, na kom je četarska crikva za obnovu dobila već od 7,8 milijun Ft. Turanj je na danas jur pokrt bakrom, križ je pozlaćen, na stijeni su napravne vekše-manje popravke, ku fazu je pak sprohadjalo novofarbanje. Obnavljanje je pred kratkim završeno, a ova slika ostane samo za spominak. Polag dobivene svote na naticanju, stroški su plaćeni iz dobrovoljnoga dara vjernikov i potporom Zaklade sv. Štefana. Tamás Várhelyi i ovim putem se zahvaljuje svim, ki su na bilo koji način podupirali i pomagali djela oko polipšanja četarske crikve. *Tiho*

PEČUH

Svečanost otvorenja nove školske godine 2018./19. u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu Miroslava Krležá bit će u nedjelju, 2. rujna u 17 sati, u školskoj svečanoj dvorani.

ALJMAŠ

U okviru trodnevne priredbe *VIII. vrtlog naroda i okusa*, koja je održana uz razne kulturne, zabavne, obrtne i gastronomske sadržaje, 11. kolovoza u programu na otvorenom u Ulici grofa Telekija nastupio je i domaći hrvatski KUD „Zora“. Nakon programa organizirano je i kušanje raznih domaćih jela koja su pripremile tamošnje i gostujuće zajednice, među njima i aljmaška hrvatska zajednica koja djeluje pod okriljem tamošnje Hrvatske samouprave odnosno Kulturne udruge bunjevačkih Hrvata.

XII. DRŽAVNO HODOČAŠĆE HRVATA

Hrvatska državna samouprava
ima čast pozvati Vas
povodom blagdana Male Gospe
u svetištu na Vodici u Santovu na

**XII. Državno hodočasće Hrvata
u Mađarskoj
1. rujna 2018. godine**

PROGRAM:
10.30 Okupljanje u svetištu na santovačkoj
Vodici, molitva Krunice
11.00 Misno slavlje
predvodi mons. dr. Antun Škvorčević
požeški biskup
13.00 Zajednički objed,
druženje hodočasnika

Hodočasće podupire: Ministarstvo ljudskih resursa
NEMZ-KUL-18-0427

Kreće Liga nacija

Uefin Izvršni odbor potvrdio je konačna pravila i oblik Lige nacija, novog Uefina natjecanja koje će započeti 6. rujna 2018. godine, u Rusiji. Riječ je o Uefinu novom natjecanju, koje će se igrati od rujna ove godine do lipnja 2019. Ukupno 55 europskih reprezentacija podijeljeno je u četiri jakosne lige, a u svakoj od njih u skupine po tri ili četiri reprezentacije. Po tome Liga A sadrži dvanaest najbolje rangiranih, a Liga B još toliko. Liga C sadrži sljedećih 15, a posljednja, Liga D, sadrži 16 najslabijih europskih reprezentacija. Pošto međusobno odigraju prema dvostrukomu kružnom sustavu, pobjednici iz Lige A plasirat će se na završni turnir, pobjednici Lige B, C i D ići će u viši rang, a posljednjeplasirani iz Lige A, B i C ispadat će u nižu ligu. Skupine Uefine Lige nacija jesu: Liga A: skupina 1: Nizozemska, Francuska, Njemačka; skupina 2: Island, Švicarska, Belgija; skupina 3: Poljska, Italija, Portugal; skupina 4: Hrvatska, Engleska, Španjolska; Liga B: skupina 1: Slovačka, Ukrajina, Češka; skupina 2: Rusija, Švedska, Turska; skupina 3: Austrija, Bosna i Hercegovina, Sjeverna Irska; skupina 4: Wales, Irska, Danska; Liga C: skupina 1: Škotska, Albanija, Izrael; skupina 2: Mađarska, Grčka, Finska, Estonija; skupina 3: Slovenija, Norveška, Bugarska, Cipar; skupina 4: Rumunjska, Srbija, Crna Gora, Litva; Liga D: skupina 1: Gruzija, Latvija, Kazahstan, Andora; skupina 2: Bjelorusija, Luksemburg, Moldavija, San Marino; skupina 3: Azerbajdžan, Farski Otoci, Malta, Kosovo; skupina 4: Makedonija, Armenija, Lihtenštajn, Gibraltar. Sastavila: *Kristina Goher*

KEMLJA

Hrvatska samouprava dotičnoga naselja Vas srdačno poziva na Hrvatski dan, 15. septembra, u subotu, početo od 14.30. Pred tim gosti se čekaju u Hrvatskom klubu, odu od je skupna povorka do crikve Hrvatske Kemlje, kade je predvidjena maša zadušnica u čast gradišćanskoga velikana Mate Meršića Miloradića. Potom se začme kulturni program u kom nastupaju u Domu kulture dica iz čuvarnice Sunašca, dica iz osnovne škole, Kemljanski tamburaši, jačkarni zbor iz Staroga Grada, Hatsko kolo iz Austrije, KUD Orjava iz Hrvatske, Ansambl Kolo iz Tukulje, Grupa iz Hrvatskoga Groba (Slovačka), i kotrigi međunarodnoga jačkarnoga zbora Pax et bonum. Ova prilika posebno je svečana za tri jubilarne grupe Kemlje, jačkarni zbor Meršića slavi 40., jačkarni zbor Mali Dunaj 25., a KUD Konoplje 15. obljetnicu utemeljenja.

19. ŠIBENSKE KLAPSKJE VEČERI

19.07. – 13.09.2018.

Klaustar samostana sv. Frane - Šibenik | od 20.30h

- 19.07. ANSAMBL BONACA
- 26.07. KLAPA MORE
- 02.08. KLAPA SOLARIS
- 06.08. ŠIBENSKE USPOMENE
- 10.08. KLAPA MIRAKUL
- 16.08. KLAPA CIMA I KLAPA ORŠULICE
- 22.08. KLAPA BUNARI
- 30.08. KLAPA REČINA
I KLAPA GOLUBICE (MAĐARSKA)
- 06.09. KLAPA ŽIRJE I KLAPA SKRADINKE
- 13.09. KLAPA SEBENICO

GOSTI: ŠIBENSKI PIESNICI
VODITELJ: NIKOLA URUKALO

ORGANIZATOR: TZ GRADA ŠIBENIKA
SUORGANIZATOR: GRAD ŠIBENIK
SAMOSTAN SV. FRANE

BUDIMPEŠTA

Svečanost otvorenja nove školske godine 2018./19. u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i đakome domu bit će u ponedjeljak, 3. rujna u 9 sati, u predvorju Škole.

KAPOŠVAR

Hrvatska samouprava grada Kapošvara 1. rujna priređuje „Kulturni i vjerski duhovni susret hrvatskih naselja Kapošvarske župe“ Susret počinje u 10 sati s dvojezičnom misom u crkvi svete Margarete. Misu će služiti svećenici Franjo Ljubo Kurtović i Miklós Rumszauer. Program se nastavlja u 13.30 natjecanjem u kuhanju u Restoranu Castello Kaposvár. U 16 sati počinje kulturni program, te unutar toga u 17.50 objavljivanje rezultata natjecanja.